

HRVATSKA
GOSPODARSKA
KOMORA

HGK priopćenje

Split, 30. rujna 2023.

Promocije četvrtog dana 6. Mediteranskog festivala knjige

Kao i obično, subota je posjećenošću jedan od udarnih dana Mediteranskog festivala knjige, ničim ne zaostaje ni program promocija, razgovora, radionica...

U "matinejnom" terminu, već u podne, pozornicu su zauzeli vrlo popularni i čitani bosanskohercegovački pisac **Almin Kaplan** i njegov domaćin, splitski književnik **Nebojša Lujanović**, koji su predstavili dvije u novije vrijeme objavljene Kaplanove knjige, "*Šušanj*" i "*Razgovori s Markom*". Kaplan je specifičan po tome što mu je izdavač hrvatski VBZ, pa je stoga prvu širu publiku stekao u Hrvatskoj.

"Važno mi je da se razumijemo, moje granice su granice jezika na kojem me čitatelji razumiju. Nažalost, u Bosni i Hercegovini ima malo izdavača, kultura je na jako niskim granama, pa mi podrška poput VBZ-ove jako puno znači", rekao je Kaplan.

"Šušanj" je roman o zajednici poslijeratnih povratnika u spaljeno i razrušeno selo, otud i naslov knjige, jer u neprijateljskom okruženju i izloženi netoleranciji okoline oprezno reagiraju na svaki zvuk, svaki šušanj.

"U mom kraju šušanj je i uvelo lišće na šumskom tlu, simbolizira nešto mrtvo, a onda i sve što je rat uništio", kaže Kaplan, dodajući da se povratnici suočavaju s netolerancijom drugih, ali i netolerancijom unutar svojih redova.

"Poanta je u tome što je možda i moguć povratak u raniji prostor, ali je sasvim nemoguć povratak u vrijeme, u raniji život. Zbog toga se pretvaraju u 'trajne povratnike'", rekao je Kaplan, otkrivši da je po romanu s redateljem **Pjerom Žalicom** napisao scenarij za film koji još čeka realizaciju.

"Razgovori s Markom" su, pak, Kaplanovi dijalozi koje je vodio s velikim pjesnikom, polemičarom i prevoditeljem **Markom Vešovićem**, koji je umro u kolovozu ove godine, nedugo nakon objave knjige. Autor je veliki poštovatelj Vešovićevog djela, posebno poezije, ali isto tako i njegovih polemičkih tekstova, posebno onih nastalih u Sarajevu tijekom srpske opsade, kad se Vešović žestoko obračunavao sa srpskim nacionalizmom. Ova - kako je nazvao Lujanović - "knjiga spomenik" tako je ostala kao veza s jednim od najvažnijih književnika s prostora bivše Jugoslavije koji nažalost više nije među nama, a koji je često ignoriran, posebno od strane onih društvenih struja s kojima se u svojim tekstovima sukobljavao.

U prvom popodnevnom terminu **Luca Kozina** predstavila je zbirku kratkih priča mlade splitske književnice **Tamare Bilankov** "*Iz kuće po kojoj pada kiša*". Inače, Tamara Bilankov je mlađim posjetiteljima Mediteranskog festivala knjige poznata i kao voditeljica radionice

HRVATSKA
GOSPODARSKA
KOMORA

"Fotografija iz djetinjstva", a bavi se i drugim umjetničkim formama, te novinarstvom. Kako je rekla, u njezinom radu mogu se primijetiti utjecaji novinarske forme, a posebno filmskog izražajnog jezika. U budućnosti se vidi i u filmu i u književnosti, no istodobno dijelom napušta likovne forme kojima se također dosad bavila.

Za predstavljenu zbirku kazala je da u sebi sadrži mnogo autobiografskih trenutaka, a "kuća po kojoj pada kiša" je zapravo kuća njezine bake. Žanrovski je raznorodna, jer - kako je rekla - ne bi uspjela ispričati priče koje je željela i izraziti se, sve do elemenata fantazije ili basni.

Usljedila je promocija novog romana splitskog gimnazijskog profesora **Borisa Škifića** "*Kamen, cvijet i amen*", uz moderiranje **Sare Kopeczky**. Riječ je o priči o obiteljskom čovjeku nezadovoljnim rješavanjem egzistencijalnih pitanja, koji zbog toga razmišlja o bijegu.

"Ne pišem na brzinu, nego bilježim skice koje se potom gomilaju, pa je tako i ovaj roman nastajao dugo. Kamen, cvijet i amen su glavne točke romana, jer se događa na otoku koji određuje cijelu temu. Sve što pišem izlazi iz mog života, pa tako i ovaj roman, nikad ne izmišljam", rekao je Škifić, koji dodaje da dok piše ne razmišlja o stilu, niti hoće li rezultat biti otočka ili svjetska priča. Za njega najvažnije su slike u kojima stvara, "želim da čitatelj tek kad se odmakne od romana vidi kompletnu čipku koju sam stvorio".

"Pišem sebe i ono iz čega sam proizašao. U svakom svom romanu izlazim iz otoka, jer on nije dovoljan da bih prikazao svijet koji me okružuje. Ne mijenjam stilove zato što ih želim mijenjati, nego zato što mi oni tako nadolaze", kaže Škifić.

Roman "*Strvinari starog svijeta*" riječke spisateljice **Tee Tulić** predstavila je **Katja Grcić**, kazavši da je u djelu riječ o višeslojnom prikazu odnosa oca i kćeri, a istaknula je i način na koji Tea Tulić opisuje prostore u kojima se priča romana događa.

"Prostor nas definira i utječe na nas, jer nas je iz njega teško odvojiti", kaže Tea Tulić, dodajući da i akteri primjećuju koliko ih prostor opterećuje, s gomilanjem predmeta u stanu koji ih potom guše.

Kroz odnos oca i kćeri, kaže Katja Grcić, autorica se dotiče i širih tema poput dobra i zla, tema o kojima se puno, a opet nedovoljno priča, na što Tea Tulić kaže da su je različiti pisci učili vještini da bude "mekša" prema životu.

"Neke stvari mogu biti crno-bijele, ali većina života sastoji se od nijansi, sivih zona. Ne moramo biti dobri ili zli, ali važno je da se pitamo jesmo li jedno ili drugo, zaviriti u vlastite demone", kaže spisateljica.

MFK je u glazbene vode zašao promocijom zbirke poezije "*Terca na tišinu*" **Sanina Karamehmedovića Sanča**, tekstopisca dubrovačke grupe Silente, koju su predstavili **Krešo Blažević** iz izdavačke kuće Rockmark, te glazbeni kritičar **Zlatko Gall**.

"Teško je stihove izvući iz konteksta glazbe, posebno kad su u pitanju hitovi. U ovoj knjizi pokazuje se da stihovi imaju smisla i na papiru, jer imaju vlastitu muzikalnost. Sančo ide tragom **Arsena Dedića**, što je veliki kompliment, a združeni s glazbom dobijaju novu dimenziju", rekao je Gall.

HRVATSKA
GOSPODARSKA
KOMORA

Sam autor kaže za sebe da je tekstopisac, i to želi ostati. Prije deset godina njegov bend Silente izdao je svoj veliki hit "Terca na tišinu", koja je postigla uspjeh preko noći.

"Kad pjesma postane hit kao ova, tekst pobjegne od autora, što je kompliment autoru, i želim da on i dalje bježi od mene prema publici", kaže Karamehmedović.

Gall kaže da pojam "terce na tišinu" znači "kvalitetno znati šutjeti u dobrom društvu", a tekstopisac Silentea kaže da njegov tekst i jest bio na takvom tragu, jer ne mora čuti što govori netko blizak da bi na to "uhvatio tercu".

"Sve što pišem je u prenesenom značenju, pa mi je smiješno kad netko taj pojam tumači doslovno, kao nešto što ne postoji", kaže Karamehmedović, dodajući da su ga ranije komentari jako pogadali, no na neki način se mogao sakriti iza benda.

"S knjigom je drukčije, jer sve što netko bude govorio o njoj usmjereno je direktno prema meni", kaže autor.

Gall kaže da su tekstovi Silentea od početka bili izvan uobičajene "konfekcije" domaće glazbe, a da se opet ne obraćaju - kao ni stihovi iz knjige - ne obraćaju samo uskom krugu.

"Trudim se stihovima povezati s drugim ljudima, ali se i mijenjam kroz vrijeme, ne mogu danas ponoviti ni fraze ni stihove koje sam pisao nekada. Čini mi se da sam u međuvremenu napredovao, ali ponekad žalim što ne mogu ponoviti nekadašnje radove. Promjena je dobro, ne valja zapeti u jednom liku, vesele me ulasci u nove faze", kaže Karamehmedović.

Na kraju je došlo vrijeme za dječju klasiku, razgovor s autoricom slavnog i iznimno čitanog "*Dnevnika Pauline P.*" i serijalom koji je uslijedio **Sanjom Polak**, s kojom su razgovarale Sara Kopeczky i **Grozdana Ribičić** iz splitske Gradske knjižnice Marka Marulića. Razgovor je očekivano privukao veliki broj obožavateljica i obožavatelja ovih knjiga koje više od dvadeset godina oduševljavaju djecu, a odnedavno i film o Paulini P. obara rekorde gledanosti.

"Ja vidim djecu i znam što ih muči, moje knjige nisu pedagoške, nego želim da nas učine sretnim. Postoji milijun načina kako to možemo postići, ali nam je potrebna sloboda i hrabrost. I Paulina vrlo slobodno govori o onome što je muči", kaže Polak, inače učiteljica.

Po njezinim riječima, Paulina P. je lik koji je dobio ime po autoričinoj kćeri, i mislila je da će prva knjiga biti i jedina.

"No, djeca su htjela još, i pišem na njihov poziv. Sada mi se čini da je 12 knjiga dovoljno, ali djeca žele još. Sve su moje knjige došle spontano, iz druženja s djecom. Uspjeh tih knjiga je uspjeh djetinjstva, jer su popularne postale tako što su ih djeca preporučivala jedno drugim", rekla je Sanja Polak. A koliko su popularne, govori i da su djeca u publici na poticaj Grozdane Ribičić zbornski uzviknula "Hoćemo još!"

U razgovor su uključena i djeca iz publike, govoreći o tome zašto treba čitati, od toga da se time proširuje život, da se upoznaju novi krajevi i novi ljudi, da se može sanjati o onome što se čita, da se kroz čitanje nauče i nepoznate riječi, naći nešto što voliš...

HRVATSKA
GOSPODARSKA
KOMORA

"Mašta može svašta je jako moćna rečenica, jer sve što zamislite može se i ostvariti", rekla je Sanja Polak svojim obožavateljima.

"Čitanje obogaćuje, zato sam ja svime što sam pročitala postala bogatija", kaže Sanja Polak, ističući važnost knjižnica kao mogućnost besplatnog konzumiranja umjetnosti koja obogaćuje svijet.

Nastavilo se tijekom dana i s radionicama za djecu i mlade, od onih sa slobodnim prijavljivanjem, do namijenjenih školama iz cijele Splitsko-dalmatinske županije. Tako je nutricionistkinja dr. **Vesna Bosanac** djecu od 3 do 7 godina podučavala zdravoj prehrani, Tamara Bilankov je uz pomoć obiteljskih fotografija s djecom izrađivala kreativne video uratke, bio je tu i kviz za poznavatelje Harryja Pottera. Kao i inače, održane su i druge kreativne radionice koje su držali **Jasmina Žiljak**, **Slavica Mihotović** i **Hrvoje Marko Peruzović**, a najmlađi su slušali priče volontera udruge MoSt.

-

Ivica Profaca

PR voditelj Mediteranskog festivala knjige

mobitel: 098 9811 800

e-mail: iprofaca@gmail.com

www.mfk.hr